

Баимзорасони Конвенсияи байналмилалӣ дар бораи ҳуқуқҳои маъҷубон

Дар сиёсати иҷтимоии Ҳукумати ҚТ масъалаҳои дастгирӣ, пешбурд ва ҳифзи ҳуқуқи манфиатҳои маъҷубон ҷои махсусро доранд. Яке аз зухуроти ҷунин ғамхорӣ ин 22 март соли 2018 аз ҷониби Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба имзо расонида шудани Конвенсияи байналмилалӣ дар бораи ҳуқуқҳои маъҷубон мебошад.

Ҷунин иқдом аз ҷонибдорӣ ва ҳавасмандии Тоҷикистон дар самти ҳифзи ҳуқуқи инсон шаҳодат дода, барои баланд шудани обрӯву нуфузи Тоҷикистон дар арсаи байналмилалӣ низ мусоидат менамояд.

Ба имзо расонидани Конвенсия далели ризояти Тоҷикистон бо принципҳои бунёдии сиёсати ҷаҳони муосир нисбати маъҷубон, омодагии давлат барои ҳамроҳшавӣ ба стандартҳои байналмилалӣ ва амалӣ намудани ҳуқуқҳои инсонии маъҷубон мебошад.

Конвенсияи мазкур ва Протоколи иловагӣ ба он 13 декабри соли 2006 қабул карда шуда, ба ҳолати моҳи ноябри соли 2017 175 давлат ба он ҳамроҳ шудааст.

Аз мазмуни Конвенсия дар бораи ҳуқуқҳои маъҷубон бармеояд, ки мақсади асосии он таъмини иштироки маъҷубон ба ҳаёти ҷомеа дар баробари дигар аъзои ҷомеа ва бархӯрдор будани онҳо аз ҳамаи ҳуқуқҳои инсонӣ мебошад. Конвенсия шартномаи байналмилиест, ки дар он аввалин маротиба ҳуқуқҳои маъҷубон бо тартиби муайян ба танзим дароварда шудааст.

Конвенсияи байналмилалӣ дар бораи ҳуқуқҳои маъҷубон ба маъҷубон ягон ҳел ҳуқуқҳои нав ё имтиёзҳои иловагиро пешбинӣ намекунад.

Тавре аз моддаи 1 Конвенсия бармеояд, мақсади он аз дастгирӣ, ҳифз, таъмин, истифодаи пурра ва баробари амалишавии тамоми ҳуқуқҳои инсон ва озодиҳои асосӣ аз ҷониби тамоми маъҷубон, инчунин мусоидат ба эҳтироми шаъну шарафи онҳо иборат аст.

Ҳаминро бояд қайд кард, ки то тасдиқ шудани (ба тасвиб расонидани) Конвенсия он эътибори ҳуқуқӣ пайдо намекунад. Баимзорасонӣ қадами аввал барои тасдиқи Конвенсия мебошад. Аммо дар кишварҳои онро ба имзо расонида меъёрҳо ва лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии таҳияшаванда набояд ба принципҳои Конвенсия муҳолифат намоянд. Ҳангоме, ки санади байналмилалӣ аз ҷониби давлатҳо тасдиқ карда мешавад, ҷунин санад қисми таркибии қонунгузории миллӣ ҳисобида мешавад.

Ҳамроҳшавии давлатҳо ба Конвенсия албатта раванди ворид намудани принципҳои онро ба қонунгузории миллӣ ва ба амалия тақозо менамояд. Ҷумҳурии Тоҷикистон аз нуқтаи назари қонунгузории миллӣ барои ҳамроҳшавӣ ба Конвенсия омода аст.

Қонунгузори чумхурӣ (Қонуни Чумхурии Тоҷикистон “Дар бораи ҳифзи иҷтимоии маъҷубон” ва дигар санадҳо) дар умум ба мақсаду маром, принципҳо ва меъёрҳои Конвенсия мутобиқ буда, ба пешбурд, ҳифз ва ба пуррагӣ амалӣ шудани тамоми ҳуқуқу озодии маъҷубон равона карда шудааст. Номутобиқати баъзе муқаррароти қонунгузори милли ҷузъӣ ва ислоҳпазир мебошад.

Ба ғайр аз ин, барои ҳамроҳшавӣ ба санади мазкур омода намудани барномаҳои давлатии маҷмӯии иҷтимоии маъҷубон, “Муҳити бемонеа”, ба талаботи Меъёру қоидаҳои шахрсозӣ мутобиқ намудани биноҳою иншоотҳо, бо алифбои Брайл ва забони имову ишора таъмин намудани иттилоот барои маъҷубон, дар сатҳи зарурӣ ва шумораи дахлдор омода намудани кормандони иҷтимоие, ки бо маъҷубон кор мекунанд, ҷорӣ намудани шаклҳои инноватсионии кори иҷтимоӣ бо маъҷубон, тақвияти корҳои фаҳмондадиҳӣ ва чорабиниҳои иттилоотию маърифатӣ дар бораи Конвенсияи СММ оид ба ҳуқуқҳои маъҷубон, аз ҷумла тағйир додани муносибат ва рафтори баъзе одамон бо маъҷубон, пурра аз байн бурдани таъбиз ва тамғазанӣ нисбати онҳо ва дигарҳо зарур аст.

**Муқим Ашӯров – Сардори шуъбаи ҳифзи
давлатии ҳуқуқҳои иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва
фарҳангии Дастгоҳи ВҲИ дар ҚТ**